

Schriftlezing: Handelingen 2: 1-24

Gemeente, zussen en broers, hier in de kerk of thuis in de huiskamer,

De Protestantse Kerk en Kerk in Actie noemen Pinksteren *Feest van hoop*.

Na ruim 14 maanden coronacrisis in ons land hebben we hoop wel nodig en zijn we toe aan uitzicht.

Hoop is niet vanzelfsprekend. Dat was het voor de leerlingen van Jezus niet en voor Petrus al helemaal niet. Hij had Jezus in de steek gelaten en hem verloochend, tot driemaal toe. Hij had bitter moeten wenen. Om Jezus, zijn aan het kruis geslagen hoop, en om zijn eigen lafheid.

Daarna was de Heer wel aan hen verschenen, maar ook weer vertrokken, naar de hemel. Wat zou er worden van zijn belofte, dat ze kracht zullen ontvangen? *Dat koninkrijk van U, weet U wel, wordt dat nog wat?*

En nu houdt Petrus opeens een vurige toespraak. Wat is er gebeurd? Joël is gebeurd, daar is Petrus van overtuigd. Waarover Joël het had, dát is gebeurd.

De profeet Joël leefde zo'n vijf eeuwen eerder. Je moet thuis dit Bijbelboek maar eens lezen, het is maar vier hoofdstukken.

Het begint met de beschrijving van een verwoestende sprinkhanenplaag:

*Wat de ene sprinkhaan overliet, heeft de tweede afgeknaagd,
wat de tweede nog overliet, heeft de derde afgemaaid
en wat na de derde overbleef, heeft de vierde kaalgevreten.*

Ik moest onwillekeurig denken aan het coronavirus dat in verschillende golven over ons is gekomen en de gevolgen ervan: een kaalgevreten sociaal leven, een kaalgevreten cultureel leven, een kaalgevreten kerkelijk leven.

Voor Joël is het duidelijk dat die rampspoed van God komt: het sprinkhanenleger staat onder Gods bevel. Wij zouden dat niet zo snel meer zeggen, vinden dat een problematisch Godsbeeld. Tijdens de coronapandemie kwamen dat soort vragen ook wel weer naar boven. Joël roept op tot boetedoening, tot bekering, tot zelfonderzoek. Want, zegt hij, wij zijn geen slachtoffers, wij zijn daders, wij roepen deze rampen zelf over ons af. Zijn wij alleen slachtoffers van de coronapandemie of hebben wij deze crisis ook over onszelf afgeroepen door onze levensstijl? Is dit het leven waartoe God ons heeft geschapen?

Tegelijk tilt Joël het volk boven dit barre heden uit. God is immers trouw, Hij zal het werk van zijn handen niet loslaten. Er komt een andere tijd, waarin God zijn geest zal uitgieten over

al wat leeft, over mannen en vrouwen, oude mensen en jongeren. Zij zullen profeteren, dromen dromen, visioenen zien.

Op het pinksterfeest maakt Petrus die oude woorden van Joël tot de zijne.

Lucas vertelt ons in Handelingen 2, dat Petrus en de zijnen de Geest krijgen, God blaast ze nieuw leven in. Die heilige Geest is natuurlijk geen uitvinding van het christendom, die waaide ook al in Israël, die waait al sinds de Eeuwige hemel en aarde schiep.

Joël! roept Petrus begeistert uit, *nu gebeurt Joël!* En voortaan niet meer hier eens een profeet en daar eens een profeet, nee, nu iederéén profeet. God woont in jou en Hij woont in mij. En Hij heeft ieder van ons nodig om zich op aarde te openbaren, jij in jouw klein hoekje en ik in 't mijn. Het maakt daarbij geen verschil of je jong bent of oud, baas of knecht, jood of heiden, man of vrouw, wit of zwart. Het maakte voor Jezus ook geen verschil, zijn liefde ging uit naar alle mensenkinderen. Daarom wordt zijn Geest ook uitgegoten over alle mensen. *Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren, jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten.*

In zijn grote preek vertelt Petrus het hele verhaal van Jezus. Pinksteren is de uitleg van Jezus' leven met het oog op ons bestaan, de betekenis van Pasen voor ons eigen leven.

Zo vaak zitten we verstrikt in onze *kleine daden*: ons ongelof, onze mismoedigheid, onze twijfel, onze wanhoop, ons cynisme, ons verdriet, onze angst. Ik herken dat maar al te zeer ook bij mezelf. Maar Pinksteren wil zeggen: ik hoor in mijn eigen taal van Gods *grote daden* spreken. In mijn eigen situatie, in de situatie waarin ik leef, hoor ik van de grote daden van God, vooral die ene grote daad van de opwekking van Jezus Christus. Ik hoef niet in de greep van de angst te leven, alsof Christus niet ook voor míj is opgestaan, alsof mijn weg een doodlopende zou zijn... Ik hoor in mijn eigen taal, in mijn eigen situatie, dat opstanding uit dorheid en doodsheid mogelijk is, dat de machten van dood, wanhoop en angst ook in mijn leven niet het laatste woord hebben.

Pinksteren is het feest van hoop, omdat God in elk leven naar beneden komt langs zijn eigen geheime trap. Pinksteren is dat je God thuis krijgt, ieder in haar of zijn eigen situatie.

Wanneer je dat kunt geloven en ervaren, dan kan er ruimte komen voor die woorden van Joël en Petrus: *jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten.*

Ik heb dat altijd boeiende woorden gevonden. In het pastoraat sprak ik vaak met ouderen. En soms zag ik dan dat bij ouderen hun dromen vervlogen zijn. Wat heeft de vorige eeuw te zien gegeven: twee wereldoorlogen, talloze andere strijdtoneelen, namen als Hitler, Stalin, Saddam Hoessein, Milosevic, Khadafi, Assad... een schijnbaar onoplosbaar conflict tussen Joden en Palestijnen... mensen die leven in bittere armoede en geweld. En wat kan er in je persoonlijk leven ook niet veel zijn gebeurd: ziekte en tegenslag, je levenspartner of je eigen kinderen verloren aan de dood of aan het leven... Velen zingen met Psalm 90: *Zeventig, tachtig jaren mensenleven, - is dat, o Heer, om hoog van op te geven? – 't is moeite en verdriet.* Het leven zou je bitter en cynisch kunnen maken en maar doen berusten: ach, 't wordt toch niks met de wereld, het mensdom is niet veel soeps en ik voel mezelf ook niet lekker. Maar dan klinken die woorden van Joël en Petrus: *oude mensen zullen droomgezichten zien.*

En jongeren? Verwachten ze iets van de toekomst? Verwachten ze iets na een schooljaar dat zo buitengewoon was door corona? Verwachten ze iets als ze eindexamen hebben gedaan of na de afronding van een studie? Of is er alleen maar dreiging: werkloosheid, een aarde die steeds meer wordt uitgeput en opgewarmd, mensen die zichzelf te gronde richten? Is het verantwoord om kinderen te krijgen in deze wereld? Heeft het zin me in te zetten voor m'n idealen of moet ik me maar terugtrekken op een leventje voor en op mezelf: carrière, huisje, boompje, beestje?... *jongeren zullen visioenen zien...* Visioenen van warmte, ontmoeting, nooit meer alleen, saamhorigheid, aanvaarding, alles omvattende gerechtigheid, wereldwijde vrede, heelheid voor alle mensen en dieren en voor de natuur, visioenen van een hemel op aarde.

Tijdens deze coronapandemie hadden en hebben we natuurlijk ook onze visioenen en droomgezichten. Maar gaan die verder dan een terugkeer naar het 'oude normaal'? En moeten we dat wel willen, dat 'oude normaal'?

Om een eenvoudig voorbeeldje te noemen, ontleend aan een artikeltje in 'Trouw' van gisteren: zal het gebruik van de 'drie zoenen' terugkeren of kunnen we daar eindelijk eens afscheid van nemen? We weten nu wat een essentiële winkel is, bijv. een slijterij, maar niet een boekwinkel; waarschijnlijk hebben we een 'Pinksterkabinet': de geest uit de fles, 'ze zullen wel dronken zijn'. Maar het gaat natuurlijk om wat voor samenleving we willen na corona. Ongebreidelde groei en winst, de hele wereld overvliegen, steeds maar meer, verder, hoger, *the sky is the limit*, met een zware ecologische voetafdruk tot gevolg... Of richten we

de samenleving anders in, hebben we niet alleen een andere bestuurscultuur nodig, maar überhaupt een andere cultuur, een cultuur van beperking, van gastvrijheid, van vertrouwen, van stilte en rust, van tevreden kunnen zijn met minder...

De heilige Geest brengt ons niet terug naar het 'oude normaal', maar trekt ons naar Gods toekomst, betreft ons bij de weg van Jezus, zodat Jezus' Geest leeft in ons. De visioenen en droomgezichten hebben alles te maken met het Koninkrijk van God, met Gods nieuwe wereld. Het kan anders met deze wereld en met ons leven. Maar het is bovenal Góds toekomst en dat relateert onze inzet; we hebben tijdens deze pandemie opnieuw geleerd dat het leven niet maakbaar is.

We ontvangen de heilige Geest, om vast te houden aan Gods belofte te midden van alles dat ons de adem beneemt. De Geest van God wakkert steeds weer het vuur van de hoop en van de verwachting in ons aan.

Wat God bij de schepping voor ogen stond, daaraan blijft Hij werken, in ons, door ons, met ons. Wij worden niet alleen ontvangers, maar ook dragers van Gods aanwezigheid en Gods werkzaamheid.

De Geest van God werkt nog steeds, elke dag. Waar bijvoorbeeld mensen opstaan uit hun depressie, hun verdoving, hun angst en moedeloosheid; waar iemand als buddy, als maatje iemand met schulden of psychiatrische problematiek bijstaat; waar mensen een stervende niet isoleren, maar meegaan in de diepte; waar iemand boodschappen doet voor haar gehandicapte buurvrouw; waar een mens bidt voor een ander; waar mensen proberen medemensen aan te zien, niet zozeer op wat zij doen en laten, maar meer op wat zij lijden; waar mensen werken aan verzoening en proberen breuken en scheidingen te overwinnen. En niet alleen in het klein, ook in het groot zijn er vindplaatsen van hoop: mensen die opkomen voor asielzoekers, die zich inzetten voor mensenrechten; liefhebbers van gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping; mensen die actief zijn in zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking. Vandaag noem ik met name het project waarvoor de eerste collecte is bestemd: vrijwilligers die bouwen aan de toekomst van kinderen in Benin. Johan zal hier zo meteen meer over vertellen.

Laat Pinksteren voor iedereen wereldwijd een feest van hoop zijn.

Amen.